

Dosarul nr.3r-196/22
2-20129250-01-3r-21062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: Gr. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

D E C I Z I E

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Serghei Mahu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Mahu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind anularea răspunsului nr.09/2494 din 16 septembrie 2020, constatarea faptului că raporturile juridice dintre investitorul rus Mahu Serghei și Guvernul Republicii Moldova sunt reglementate de Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor capitale, obligarea Guvernului Republicii Moldova de a emite acte administrative individuale cu privire la admiterea solicitărilor reclamantului,

împotriva încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de Serghei Mahu împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 15 octombrie 2020, Serghei Mahu a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând anularea răspunsului nr.09/2494 din 16 septembrie 2020, constatarea faptului că raporturile juridice dintre investitorul rus Serghei Mahu și Guvernul Republicii Moldova sunt reglementate de Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor capitale, obligarea Guvernului Republicii Moldova de a emite acte administrative individuale cu privire la admiterea solicitărilor reclamantului.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea înaintată de Serghei Mahu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind anularea răspunsului nr.09/2494 din 16 septembrie 2020, constatarea faptului că raporturile juridice dintre investitorul rus Mahu Serghei și Guvernul Republicii Moldova sunt reglementate de Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor capitale, obligarea Guvernului

Republicii Moldova de a emite acte administrative individuale cu privire la admiterea solicitărilor reclamantului, ca neîntemeiată (f.d.198, 204-208).

La 15 decembrie 2021, Serghei Mahu a contestat cu apel hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.202).

Prin încheierea din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de Serghei Mahu împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.217-2018).

La 30 mai 2022, Serghei Mahu a depus recurs împotriva încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen a recursului; admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de apel să fie primită spre examinare (f.d.223).

În motivarea recursului Serghei Mahu a indicat că, instanța de apel nu l-a informat care colegiu urma să examineze cauza sa în apel. În acest context indică că, nu cunoștea către care colegiu al instanței de apel urma să adreseze cererea de apel motivată.

Totodată, mai indică că, instanța de apel nu i-a acordat termen de a înlătura neajunsul și anume, de a depune cererea de apel motivată.

În susținerea cererii cu privire la repunere în termen a cererii de recurs a indicat că, nu a depus recursul în termenul prevăzut de lege din motiv că, nu s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova deoarece își are domiciliul în Federația Rusă.

La 20 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Justiției al Republicii Moldova copia recursului depus de Serghei Mahu (f.d.235, 236).

Materialele cauzei atestă că, până la data examinării recursului intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință la recursul depus de Serghei Mahu.

În conformitate cu art.191 alin.(5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Totodată, în sensul art.241 alin.(3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art.233 din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Așa, prin prisma dispozițiilor art.236 alin.(2) lit.d) din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ coroborate cu prevederile art.241 alin.(3) și art.242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se

subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Subsecvent, potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.97 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Potrivit art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Materialele cauzei atestă că, la 21 aprilie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de Serghei Mahu împotriva hotărârii din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.217-218).

Potrivit inscripției inserate pe avizul poștal nr.DS8006619632AS se confirmă faptul că, la 05 mai 2022, Serghei Mahu a recepționat încheierea din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.221).

Distinct, se reține că încheierea nominalizată a fost plasată pe Portalul Național al Instanțelor: www.cab.instante.justice.md.

La 30 mai 2022, Serghei Mahu a depus recurs împotriva încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.223).

La acest capitol, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art.242 din Codul administrativ, care cert, expres și imperativ stipulează că, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Din sensul normei de drept citate supra, rezultă că după notificarea încheierii instanței de apel, recurentul urmează să depună recursul motivat în interiorul termenului legal de 15 zile și nemijlocit la instanța de judecată care a emis încheierea contestată, la caz, la Curtea de Apel Chișinău.

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 15 zile prevăzut la art.242 din Codul administrativ, pentru prezentarea recursului, urma să curgă începând cu 06 mai 2022, ziua imediat următoare de la data notificării recurentului a încheierii Curții de Apel Chișinău și care urma să expire la 20 mai 2022, zi de vineri, inclusiv.

Însă, necătând acestui fapt, Serghei Mahu a depus recursul împotriva încheierii instanței de apel la 30 mai 2022, cu încălcarea evidentă a termenului de depunere a recursului.

Subsecvent, instanța de recurs învederează că hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare

a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea hotărârii judecătorești, iar Serghei Mahu, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului în conformitate cu art.242 din Codul administrativ.

În speță, culpa că, Serghei Mahu a depus tardiv cererea de recurs nu se datorează Curții de Apel Chișinău, care a respectat corespunzător prevederile legale de notificare a actului de procedură, dar ultimului care nu a întreprins suficiente măsuri, după cum sugerează și jurisprudența CEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturile sale procedurale.

La acest capitol se rețin prevederile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care statuează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Bună-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.242 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage drept consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Contrar acestor prevederi, recurentul Serghei Mahu, fiind cel interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de recurs, nu a depus diligența necesară ca să îndeplinească obligațiile sale cu bună-credință, în vederea interesării la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, pentru a nu omite termenul legal, care este unul imperativ, de depunere a recursului împotriva încheierii contestate conform rigorilor.

Referitor la cererea de repunere în termen, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art.65 alin.(1), (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune

în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Completul specializat menționează că, importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că, ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu re-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Din conținutul cererii de recurs nu rezultă careva motive plauzibile ce au determinat omiterea termenului legal de depunere a recursului împotriva încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, nu poate fi reținut ca viabil argumentul recurentului precum că, își are domiciliul în Federația Rusă și nu s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova, or, Serghei Mahu a recepționat încheierea recurată la 05 mai 2002, care a fost expediată la adresa indicată de ultimul în cererea de chemare în judecată.

În această ordine de idei se reține că, recurentul Serghei Mahu, 05 mai 2022 se afla pe teritoriul Republicii Moldova, prin urmare, trebuia să manifeste diligență sporită și să depună recursul cu respectarea prevederilor art.242 din Codul administrativ.

Mai mult decât atât, în susținerea cererii de repunere în termenul de depunere a recursului n-a fost anexată nici o probă certă și verosimilă prin care s-ar confirma aflarea recurentului pe teritoriului Federației Ruse în perioada respectivă, considerente din care argumentul menționat în cererea de recurs urmează a fi reținut cu titlu declarativ.

În lumina celor constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia de a respinge cererea recurentului cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului, or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ceea ce este inadmisibil.

Din cele menționate, se impune declararea recursului depus de Serghei Mahu, ca inadmisibil, în temeiul art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal, atrage în consecință decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În conformitate cu art.36 alin.(2) din Codul administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Ponomaryov c. Ucrainei*, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia de a respinge cererea recurentului cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului și declararea recursului depus de Serghei Mahu ca inadmisibil.

Conform art.65, 191 alin.(5), art.241, art.242 și art.243 alin.(1) lit.a) și alin.(2) în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge cererea lui Serghei Mahu cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului.

Se declară inadmisibil recursul depus de Serghei Mahu împotriva încheierii din 21 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Mahu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind anularea răspunsului nr.09/2494 din 16 septembrie 2020, constatarea faptului că raporturile juridice dintre investitorul rus Mahu Serghei și Guvernul Republicii Moldova sunt reglementate de Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor capitale, obligarea Guvernului Republicii Moldova de a emite acte administrative individuale cu privire la admiterea solicitărilor reclamantului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron